

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 12. april 2007
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsnr.: 2006-5430-0065
Dok.: LLM40137

KOMMENTERET OVERSIGT OVER HØRINGSSVAR
vedrørende
rapporten ”Hold af heste”

1. Høringen

Den 26. januar 2006 sendte Justitsministeriet rapporten ”Hold af heste”, som blev afgivet af Justitsministeriets arbejdsgruppe om hold af heste i januar 2006, i høring hos 80 høringsparter.

Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Roskilde, Præsidenten for Retten i Aalborg, Præsidenten for Retten i Århus, Politiforbundet i Danmark, Dommerforeningen, Politifuldmægtigforeningen, Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Danmarks JordbrugsForskning, Zoologisk Institut, Slagteriernes Forskningsinstitut, Fødevareøkonomisk Institut, Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomisk Institut, HTS – Handel, Transport og Serviceerhvervene, Dansk Transport og Logistik, Landsorganisationen i Danmark, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Forbrugerrådet, Danske Slagterier, Kødbranchens Fællesråd, WSPA Danmark, Dansk Kvæg, DVP – Dyreambulance, Nordisk Samfund til bekæmpelse af misbrug af dyr, Dyrenes Stemme, SamMark, Vildtforvaltningsrådet, Dyreværnsforeningen Freja, Landsforeningen til Oplysning om og Afskaffelse af Vivisektionen, Brancheforeningen Fokus på Dyr, Landsforeningen for Husdyrenes Vel, Foreningen af private dyreparker og akvarier og Landsforeningen Komitéen mod Dyreforsøg har ikke afgivet høringssvar.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet og Rådet for Dyreforsøg har ikke haft bemærkninger til rapporten.

Endvidere har Justitsministeriet modtaget uopfordrede høringssvar fra **Frie Bønder – Levende Land, DS Håndværk og Industri og DS Be-slagsmede, Foreningen for Sunde Hove, Organisationen Danske Mu-seer, Landbrugspuljen, Dansk Center for Jordbrugsuddannelse, Fjordhesten Danmark, Holte Rideklub og Sportsrideklubben Aal-borg.**

Nedenfor gengives de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar vedrørende rapporten. Justitsministeriets bemærkninger hertil er markeret med *kursiv*.

Det bemærkes, at i det følgende betegnes arbejdsgruppens udkast til lov om hold af heste, jf. rapporten s. 111 ff., som lovudkastet, mens det fremsatte forslag til lov om hold af heste (lovforslag nr. L 202 af 28. marts 2007) betegnes som lovforslaget.

2. Høringssvar

2.1. Generelle kommentarer til rapporten samt arbejdsgruppens ud-kast til lov om hold af heste

Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) finder, at rap-porten er meget omfattende og velgennemarbejdet samt er et godt refe-renceværk til brug for lovgivning og i øvrigt til at få viden om hestehold i Danmark. KVL finder dog, at gennemførelshastigheden af kravene er helt urealistisk henset til, at mange hesteejere vil blive pålagt ganske mange udgifter til ændring af staldindretning, samhusning af heste for at opfylde kravet om kontakt til artsfæller, anskaffelse af tilstrækkeligt udendørs areal til motionering af heste mv. Det er herefter skolens opfat-telse, at der bør fastsættes en overgangsordning på 5-10 år i lighed med de overgangsordninger, der fastsættes i forbindelse med ændringer af krav til indhusning af f.eks. kvæg, svin og fjerkræ.

Den Danske Dyrlægeforening er af den opfattelse, at hestes vilkår og velfærd i Danmark vil blive væsentligt forbedret, såfremt rapportens anbefalinger følges.

Fagligt Fælles Forbund 3F finder, at udarbejdelsen af en rapport samt at følge denne op med et lovforslag er et rigtigt godt initiativ, men finder dog samtidig, at der i lovforslaget bør indsættes bestemmelser om arbejdsforhold, herunder sikre flugtveje, indretning af stalde, bokse og lignende med henblik på at sikre de personer, som er beskæftiget i stalde mv.

Sammenslutningen af Danske Beslagsmede finder, at lovudkastet kan være med til at sikre et højere kvalitetsniveau for hesteliv, herunder også på området beskæring af heste og anlæggelse af beslag.

Det Dyreetiske Råd finder, at rapporten er særdeles omfattende og grundig og har noteret sig, at medlemmerne af arbejdsgruppen repræsenterer et meget bredt udsnit af aktører indenfor hestehold, brugere, forskning og dyrebekyttelse, hvilket efter rådets opfattelse styrker rapporten væsentligt. Rådet finder generelt, at der i rapporten angives fine principper for opstaldning, og at det er nyttigt med de konkrete anvisninger på, hvordan rammerne i dyreværnsloven kan fyldes ud i relation til hold af heste med hensyn til både velfærd, adfærd og sundhed. Rådet bemærker, at rapporten er opdelt mellem anbefalinger og forslag til egentlige lovkrav og anfører i den forbindelse, at det er væsentligt i det videre arbejde at skelne mellem normer for godt hestehold og lovbestemte minimums-krav. Rådet har noteret sig, at det inden for en række områder, herunder især boksstørrelsens indflydelse på hestes velfærd og den smertevoldende effekt af brændemærkning, ikke har været muligt at basere anbefalinger og lovkrav på egentlige forskningsresultater, hvorfor Rådet anbefaler, at kommende lovgivning på området udformes således, at justeringer relativt nemt kan foretages som følge af eventuel ny viden. Rådet vil anbefale relevante organisationer at udarbejde vejledninger til hesteejere om, hvorledes loven omsættes til praksis samt om normer for godt hestehold.

Dyrenes Beskyttelse finder generelt, at lovudkastet medfører et klart løft for hestevelfærden. Foreningen har i arbejdsgruppen lagt afgørende vægt på, at der er opnået et samlet kompromis. Foreningen fremsætter forslag om en lang række mindre justeringer af lovudkastet, som foreningen har afstået fra at fremføre i arbejdsgruppen af hensyn til rapportens færdiggørelse.

Landbrugsrådet og Dansk Landbrug kan generelt tilslutte sig de bemærkninger, som er fremsendt af Landsudvalget for Heste. Foreningerne har herudover enkelte bemærkninger til lovudkastets bestemmelser.

Det Veterinære Sundhedsråd påpeger, at rapporten og lovudkastet indeholder mange gode tiltag.

Hestens Værn finder, at rapporten er et stort og glimrende arbejde med mange gode anbefalinger og udtrykker forhåbning om, at den bliver udmøntet i lov om hold af heste til stor gavn for heste og ponyers velfærd og for brugere på alle niveauer. For så vidt angår selve rapporten har foreningen især bemærket anbefalingen om kontakt til artsfæller, og at der altid bør være mere end én hest på en ejendom. Foreningen bemærker i den forbindelse, at heste er flokdyr og som sådan trives bedst med social kontakt til artsfæller. Foreningen ser positivt på anbefalingen om forbud mod anvendelse af spiltove, idet foreningen gennem mange års besøg på rideskoler mv. i Danmark og i udlandet har fået et mindre heldigt indtryk af spiltove som opstaldningsform. Foreningen er endvidere positivt indstillet overfor rapportens anbefalinger om fastsættelse af regler om opstaldning i boks, gruppeboks og løsdrift, opdragelse og håndtering, loftshøjde og ventilation, læskure til udegående heste, brug af dækkener og brug/misbrug af præstationsfremmende midler og metoder. Foreningen understreger, at rapportens anbefaling om at lovliggøre hele uddannelsesområdet er virkelig god, og foreningen finder, at det vil være en meget stor fordel for alle involverede parter, såfremt samtlige hippologiske uddannelser bliver lagt ind under Direktoratet for Erhvervsuddannelse. Foreningen er endelig meget begejstret for forslaget om indførelse af ”hestekørekort”.

Dansk Galop og **Dansk Transports Centralforbund** er særdeles positiv overfor de holdninger og intentioner, som rapporten og lovudkastet afspejler.

Landsudvalget for Heste udtrykker tilfredshed med, at der nu foreligger en rapport og et lovudkast. Specielt er udvalget enig med arbejdsgruppen i, at information, rådgivning og uddannelse er meget vigtig for hestes velfærd. Udvalget oplyser, at mange personer i hestesektoren, som opfattes som rollemodeller, er uden den fornødne uddannelse, og at uddannelsesmulighederne er meget begrænsede. Landsudvalget foreslår derfor, at der snarest nedsættes et udvalg med henblik på at fremkomme med for-

slag til struktur og indhold i uddannelsen og oplyser i den forbindelse, at inspiration hertil kan hentes i Sverige.

Dansk Ride Forbund ser frem til fastsættelse af regler på området og bemærker, at rapporten som helhed er udtryk for god hestevelfærd.

Dansk Køre Forbund bemærker, at der er tale om en særdeles omfangsrig og godt gennemarbejdet rapport, der har anvendt den viden og den forskning, der er tilgængelig på området. Dog er det forbundets indtryk, at arbejdsgruppen har været sammensat på en sådan måde, at det har været endog meget svært for den almindelige hesteholder at få sine synspunkter igennem, selv om den endelig rapport indeholder mange kompromisser. Det er endvidere forbundets indtryk, at arbejdsgruppen i mere end væsentlig grad har forholdt sig til det, der kan måles og vejes og helt har sprunget over det væsentligste, nemlig hestens psykiske tilstand. Det er således kun sporadisk nævnt i rapporten og lovudkastet, at hesten har behov for ro og regelmæssighed. Det er herefter forbundets opfattelse, at arbejdsgruppen eller andre må arbejde videre med disse emner, før lovudkastet kan vedtages.

Rådet for Hovpleje og Hestebeslag har med glæde noteret sig, at rapporten er afgivet i enighed af en meget bred kreds af hestefolk og forskere. Rådets overordnede holdning til rapporten er, at den lægger op til store velfærdsmæssige forbedringer for heste i Danmark.

Dyreværnsrådet er overordnet af den opfattelse, at arbejdsgruppens rapport indeholder en grundig og velunderbygget sammenstilling af hestens vilkår i Danmark, og at arbejdsgruppens anbefalinger fremstår som resultatet af en afvejning af hensynet til hestenes velfærd overfor en række modstående hensyn. Rådet har ingen dyreværns-mæssige bemærkninger til arbejdsgruppens rapport, herunder udkastet til lov om hold af heste. Rådet har dog noteret sig, at arbejdsgruppen i rapporten opfordrer Rådet til på ny at behandle emnet brænde- og frysemærkning af føl inden for en kortere årrække. Det oplyses i den forbindelse, at Rådet i øjeblikket behandler emnet ”Smerteoplevelse hos dyr”, og i tilslutning til behandlingen af dette emne agter Rådet at behandle brænde- og frysemærkning af føl på ny.

Gruppen for Dyrevelfærd udtrykker tilfredshed med lovudkastet. For så vidt angår rapporten bemærkes det bl.a., at foreningen er uenig i arbejdsgruppens betragtninger om hestegruppers sociale rangorden, herun-

der at denne bygger på dominansforhold, som kan bestemmes af den enkelte hests alder, størrelse, temperament mv., idet foreningen ikke kan finde belæg og dokumentation for de påstande, som arbejdsgruppen anfører. Foreningen finder, at arbejdsgruppen har undladt at inddrage væsentlig information om hestes naturlige adfærdsmønstre og finder endelig, at arbejdsgruppens betragtninger kan medvirke til at fastholde uhensigtsmæssig praksis ved rytteres håndtering af heste, som i værste fald kan føre til menneskers vold mod heste.

Dyrefondet konstaterer generelt, at rapporten er et stort og betydningsfuldt arbejde med mange gode anbefalinger, som Dyrefondet håber vil resultere i en snarlig vedtagelse af lov om hold af heste. Dyrefondet er især tilfreds med bestemmelserne vedrørende hestes kontakt til artsfæller, forbud mod fast ophold i spiltove, minimumskravene til forholdene i stalde, krav til uddannelse af personer, som forestår hovpleje samt bestemmelserne om håndtering og opdragelse af heste. Dyrefondet oplyser endelig at være bekendt med Hestens Værns kommentarer, som Dyrefondet i det hele kan tilslutte sig.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn oplyser, at Europarådet for nylig har færdiggjort retningslinier for hold af heste, som skal bruges til forsøg. Foreningen oplyser endvidere, at Europarådets retningslinier vil indgå som bilag til EU's direktiv om beskyttelse af forsøgsdyr, som for tiden er under revision. Det er foreningens opfattelse, at der er uoverensstemmelser mellem lovudkastet om hold af heste og Europarådets anbefalinger, idet Europarådets anbefalinger på visse punkter er skærpede i forhold til lovudkastets bestemmelser, hvormed der bliver to sæt normer for hold af heste i Danmark, såfremt lovudkastet ikke ændres i overensstemmelse med Europarådets retningslinier. Det vil efter foreningens opfattelse være upraktisk og uhensigtsmæssigt, at heste, der holdes i kommercielt eller privat øjemed, er undergivet mindre strenge regler end heste, der holdes til forsøg. Foreningens forslag til ændring af visse af lovudkastets bestemmelser er således fremsat i overensstemmelse med Europarådets retningslinier.

Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsudvalg udtrykker tilfredshed med rapporten og kan i øvrigt henholde sig til Hestens Værns kommentarer hertil.

Kredsen af dyrevenner på Tåsinge/Langeland kan i store træk tilslutte sig arbejdsgruppens anbefalinger. Foreningen beklager dog, at arbejds-

gruppen ikke har behandlet forholdene for heste under transport, slagting, aflivning og på markeder.

Organisationen Danske Museer og Landbrugspuljen anfører, at lovudkastet på væsentlige punkter vil vanskeliggøre eller forhindre de statsanerkendte museers historiske landbrugsvirksomhed. En række af Danmarks statsanerkendte og statslige museer driver landbrug under en eller anden form. Det er som oftest landbrug, hvor man ud fra et valg af tidsperiode søger at drive landbruget så historisk korrekt, som muligt. De regler, der lægges op til i udkastet, vil på flere måder umuliggøre det historiske landbrugsarbejde på museerne. Disse institutioner bør derfor undtages fra lovens anvendelsesområde, eller der bør indføres særlige lempelige bestemmelser for museernes historiske miljøer.

Sportsrideklubben Aalborg fremhæver indledningsvis det positive i, at man med arbejdsgruppens rapport vil søge at sikre hestes velfærd i Danmark. Med rapporten er der lavet et stort arbejde, som klubben som udgangspunkt forholder sig positivt til. Det er imidlertid Sportsrideklubben Aalborgs klare vurdering, at flere af arbejdsgruppens forslag til mindstekrav får (for) store konsekvenser for klubben. Sportsrideklubben vil således have vanskeligt ved at indfri minimumskravene til størrelsen af enkeltbokse, lofthøjde, lysindfald mv. i de eksisterende bygninger, der er beliggende på en gård fra 1914, som er delvist bevaringsværdig. Det er dog klubbens opfattelse, at dens hestehold som et samlet hele må vurderes som et hestevenligt sted, med en god sundhedstilstand og glade heste, tilvejebragt i forsvarlige rammer med professionelt uddannet personale og daglig ledelse. Klubben finder derfor, at forholdene på et hestehold skal vurderes som et samlet hele, og advarer imod en rigid administration af hesteholdsregler, som ikke vægter helhedsbetragtninger.

For så vidt angår kommentarerne vedrørende forsøgsdyr fra Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn bemærker Justitsministeriet, at § 1, stk. 2, i lovforslaget indebærer, at loven ikke finder anvendelse på heste, som anvendes i forbindelse med tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet. Det skyldes, at heste, som anvendes til forsøg, er omfattet af lov om dyreforsøg og – i det omfang der er tale om kloning og genmodificering af dyr – af lov om kloning og genmodificering af dyr. Opstaldningsforhold mv. for denne gruppe af heste er således reguleret nærmere af disse love.

Med hensyn til det af Organisationen Danske Museer og Landbrugspuljen anførte, kan Justitsministeriet oplyse, at det følger af § 1, stk. 3 i lovforslaget, at Justitsministeriet i særlige tilfælde helt eller delvist kan undtage visse hestehold fra loven. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen, at dispensationsadgangen f.eks. vil kunne anvendes i tilfælde, hvor et hestehold er placeret i en fredet bygning, og hvor det på grund af fredningsværdierne ikke er muligt at omfylde kravene i eksempelvis lovforslagets kapitel 3 om indretning af stalden.

2.2. Kommentarer til de enkelte bestemmelser i arbejdsgruppens lovudkast (i parentes henvises til de relevante bestemmelser i det fremsatte lovforslag).

Definitioner (lovforslagets § 2)

Den danske Dyrlægeforening foreslår, at begrebet ”hold af heste” defineres nærmere i loven, idet begrebet efter foreningens opfattelse både kan dække over et konkret hold af heste (en hestebestand) og selve begrebet at holde heste. Foreningen finder i øvrigt, at definitionen af ”boks”, som den forekommer i lovudkastets bilag, bør indsættes i lovudkastets bestemmelse om definitioner.

Gruppen for Dyrevelfærd fremsætter ønske om, at heste ikke kategoriseres, men alene defineres som ”heste”.

Justitsministeriet finder det nødvendigt at definere begrebet hest for at sikre, at det fremgår med fornøden klarhed, at lovforslaget omfatter alle husdyr af heste- eller æselarten eller dyr, der fremkommer ved krydsning af disse.

Justitsministeriet finder derimod ikke, at det er nødvendigt at definere begrebet ’hold af heste’, da en naturlig sproglig fortolkning omfatter dels ”et hold af heste”, dels det ”at holde heste”.

Minimumskrav til størrelsen af hestehold

Den Danske Dyrlægeforening og **Gruppen for Dyrevelfærd** er enig i arbejdsgruppens forslag om, at der skal indføres et krav om, at ethvert hestehold skal bestå af mindst to heste.

Gruppen for Dyrevelfærd bemærker i den forbindelse, at heste har behov for social og fysisk kontakt med artsfæller ved at kunne se, høre og røre andre heste både på fold og ved opstaldning.

Det Dyreetiske Råd er ligeledes positivt indstillet overfor kravet, men bemærker, at det kan medføre praktiske problemer, f.eks. i tilfælde, hvor den ene hest dør. Rådet opfordrer derfor til, at der tænkes på alternative muligheder for kontakt til artsfæller, f.eks. ved at dele fold med andre heste.

Landbrugsrådet og Dansk Landbrug foreslår, at det overvejes, om kravet bør opretholdes. Foreningerne anerkender, at der er et socialt behov hos heste, men finder, at dette behov bør holdes op imod, dels at mange, især unge mennesker, har en god oplevelse ved at have en hest, dels om det sociale behov kan opnås gennem kontakt med andre dyrearter.

Justitsministeriet kan som udgangspunkt tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering, hvorefter hestens behov for social adfærd med artsfæller bedst tilgodeses ved at indføre et krav om, at ethvert hestehold skal bestå af minimum to heste.

Dette dyrevelfærdsmæssige hensyn bør dog afvejes over for andre hensyn, herunder særligt de konsekvenser, et krav om at hestehold skal bestå af mindst to heste, vil have over for de eksisterende hestehold, der i dag alene består af én hest. Det er Justitsministeriets opfattelse, at et sådant krav vil indebære et uforholdsmæssigt indgreb over for disse eksisterende hestehold, der vil være nødsaget til enten at ophøre med at holde hest eller anskaffe yderligere heste. Disse konsekvenser findes ikke i fornødent omfang at kunne afbødes ved indførelse af en overgangsordning, hvorfor det er Justitsministeriets vurdering, at der ikke bør indføres et krav om, at et hestehold skal bestå af minimum to heste.

Der henvises i øvrigt til afsnit 5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Forbud mod opstaldning i spiltov (lovforslagets § 5)

Den Danske Dyrlægeforening, Det Dyreetiske Råd og Gruppen for Dyrevelfærd kan tilslutte sig lovudkastets bestemmelse om, at heste – ud

over i tilfælde, hvor det er veterinært begrundet – ikke må opbindes i spiltov.

Landsudvalget for Heste foreslår, at opbinding i en afgrænset periode af hestens liv bliver mulig i op til 12 timer ad gangen, såfremt hesten går frit på fold resten af døgnet. Udvalget anfører som begrundelse for forslaget, at det er af meget stor betydning, at hestene lærer at stå bundne. Ofte indpasses denne oplæring i det daglige arbejde på stutieriet ved, at plagene i vinterhalvåret står bundne på stald om natten og går på fold om dagen, således at dagsaktiviteterne kompenserer for opbinding om natten. I sommerhalvåret går plagene på fold døgnet rundt.

Fjordhesten Danmark understreger, at muligheden for at lade heste stå bundne i spiltov i perioder er et væsentligt led i opdragelsen af hestene. Denne opdragelse øger sikkerheden både i det daglige arbejde, i behandlingssituationer og når hesten viser sig i det offentlige rum.

Dansk Køre Forbund finder, at rapporten ikke i tilstrækkelig grad har bearbejdet fordelene ved at heste står i spiltov, men alene lagt vægt på det forhold, at heste i spiltov ikke kan gå rundt. Dette synspunkt bestrider forbundet, idet en hest opstaldet i spiltov har den fornødne bevægelsesfrihed til at spise, drikke og hvile, såfremt spiltovet opfylder visse arealkrav. Det er forbundets opfattelse, at krybbebidning, boksvanding, vævning og aggressivitet kun ses hos heste opstaldet i boks og ikke hos heste opstaldet i spiltov. Derudover er anvendelse af spiltov pladsbesvarende, opdragende og arbejdsbesparende.

Rådet for Hovpleje og Hestebeslag giver sin fulde opbakning til forslaget om afskaffelse af spiltov.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn er af den opfattelse, at det vil være umuligt for politi og veterinære myndigheder at kontrollere, hvorvidt 2-timers grænsen er overholdt, hvorfor bestemmelsen bør ændres således, at det ikke er tilladt at opbinde heste i de omgivelser, hvor de normalt opholder sig, med mindre særlig veterinære eller andre hensyn gør sig gældende. Hvis sådanne særlige hensyn er til stede, bør det tilføjes, at heste ikke må opbindes på en sådan måde, at det er ubehageligt, eller at hovedets bevægelser besværliggøres.

Sammenslutningen af By og Markedsfester i Danmark foreslår, at ”markeder” tilføjes i bestemmelsen om opbinding, således at den får føl-

gende ordlyd: ”Heste, der har lært at stå opbundet uden tilsyn, kan opbindes uden tilsyn i op til to timer, medmindre opbindingen sker i forbindelse med transport, stævnepladser, markeder, dyrskuer mv.” Begrundelsen for forslaget er et ønske om at skabe sammenhæng med reglerne i bekendtgørelse nr. 674 af 14. juli 2003 om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlingssteder af dyr.

Hesteinternatet af 1999 finder, at forbuddet imod spiltove bør finde anvendelse fra 1. januar 2007 og henviser i den forbindelse til, at reglerne om hold af heste har været undervejs i flere år, hvorfor det ikke er upåregneligt for branchen, at der indføres forbud imod opstaldning i spiltove.

Dansk Ride Forbund oplyser i sit høringssvar vedrørende arbejdsgruppens rapport, at udfasning af spiltove over de næste to år skønnes at påføre forbundets rideklubber en udgift på 250.000.000 kr. Forbundet ønsker på denne baggrund, at der udarbejdes en økonomisk konsekvensberegning af lovudkastets indvirkning på rideklubberne, samt at der udarbejdes en finansieringsplan, som anerkender det væsentlige og store stykke frivillige arbejde, der dagligt foregår med børn og unge i Dansk Ride Forbunds klubber.

Dansk Ride Forbund har den 13. september 2006 afgivet et supplerende høringssvar vedrørende de økonomiske konsekvenser af arbejdsgruppens lovudkast, jf. herved side 39 nedenfor.

Sportsrideklubben Aalborg har forståelse for forbuddet, men finder, at den foreslåede overgangsperiode er alt for kort. Det er efter Sportsrideklubben Aalborgs vurdering ikke økonomisk muligt at efterleve forbuddet allerede i 2009, hvorfor klubben foreslår, at overgangsperioden skal løbe frem til 2019.

Justitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at opstaldning af heste i spiltov udgør en betydelig restriktion i hestes bevægelsesfrihed, og at det ikke er tvungende nødvendigt, at heste opstaldes i spiltov for at lære at stå bundet. På denne baggrund finder Justitsministeriet, at der bør indføres et forbud mod opstaldning i spiltov. Da forbuddet kan være indgribende over for hestehold, hvor heste i dag opstaldes i spiltov, foreslår Justitsministeriet – i overensstemmelse med arbejdsgruppens forslag - at der knyttes en kortere overgangsperiode til bestemmelsen. Justitsministeriet foreslår dog, at denne overgangsordning fastsættes til tre år.

Justitsministeriet finder imidlertid, at der kan være situationer, hvor hesten skal kunne stå bundet, og hesten skal derfor lære at stå bundet uden opsyn. Desuden kan der efter Justitsministeriets opfattelse i forbindelse med transport, stævner, dyrskuer mv. være behov for at kunne opbinde hesten i længere tid end to timer, jf. herved lovforslagets § 5, stk. 3.

For så vidt angår opbinding af hesten i længere tid uden tilsyn skal det bemærkes, at bestemmelsen alene eksemplificerer, hvornår opbinding vil kunne ske i længere tid. Efter Justitsministeriets opfattelse vil bl.a. markeder være omfattet af denne bestemmelse, selv om de ikke nævnes udtrykkeligt..

Justitsministeriet finder i øvrigt ikke, at hestens behov for bevægelse kan iagttages i tilstrækkeligt omfang ved at stille krav om, at spiltovet skal have en vis størrelse og/eller ved at stille krav om, at hesten skal på fold.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 5 og § 36, stk. 2, samt afsnit 6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Loftshøjde og staldrumfang (lovforslagets § 6)

Den Danske Dyrlægeforening foreslår med hensyn til kravet om, at loftshøjden i stalden skal være mindst 2,60 m i frihøjde over eventuel strøelse, følgende definition af ”frihøjde”, som efter foreningens opfattelse vil sikre store heste tilstrækkelig plads og samtidig tilgodese hestehold med mindre heste og ponyer:

”a. Gennemsnitshøjden i boksen skal være 2,60 m over eventuel strøelse og må intet sted være under 1,3 x hestens stangmål.

b. 2/3 af boksarealet skal have en lofthøjde over eventuel strøelse, der er 1,3 x hestens stangmål + 0,4 m. Den resterende del af arealet må ikke have en lofthøjde under 1,3 x hestens stangmål.”

Dansk Galop og Dansk Transports Centralforbund finder, at krav til loftshøjde - i lighed med hvordan mindstemål for gulvareal i bokse er fastsat - bør sættes i relation til størrelsen af de heste, som skal opholde sig i den pågældende stald. Foreningen finder, at en frihøjde på 0,60 m over hestens stangmål (dog minimum 1,90 m) er tilstrækkelig til at tilgodese hestens velfærd. En yderligere frihøjde vil ingen værdi have for hesten.

Landsudvalget for Heste finder ligeledes, at kravet om frihøjde - i lighed med øvrige pladskrav - bør sættes i relation til størrelsen af de opstaldede heste. Et krav om frihøjde på 2,6 m synes ganske unødvendigt i forbindelse med opstaldning af mindre heste og ponyer og landsudvalget foreslår, at frihøjden over strøelse beregnes som hestens stangmål tillagt 0,60 m, dog minimum 1,9 m. Landsudvalget bemærker i den forbindelse, at efterlevelse af lovudkastets krav på dette punkt medfører en særdeles stor økonomisk belastning, idet mange hestestalde er etableret i ældre staldbygninger fra nedlagte landbrug. Kravene bør derfor være velbegrundede i hestevelfærd.

Fjordhesten Danmark bemærker, at fjordheste hører til gruppen af småheste, og at en passende stor fjordhest måler 140-145 på stang efter avlsmålet. Foreningen finder derfor, at kravet om en frihøjde på 2,6 m er voldsomt dramatisk og ude af proportioner, når det gælder denne race. Fjordhesten Danmark skal derfor anbefale, at kravet til staldhøjden fastsættes med udgangspunkt i den enkelte hests stangmål.

Dansk Ride Forbund bemærker, at kravet om en loftshøjde på minimum 2,60 m i frihøjde over eventuel strøelse er udmærket ved nybyggeri, men at det i forhold til eksisterende staldbyggeri bør være en helhedsbetragtning af stalden, som er afgørende. Forbundet bemærker i den forbindelse, at den nødvendige ventilation i stalden sikres via andre bestemmelser i lovudkastet. Forbundet foreslår på denne baggrund, at der indføres mulighed for, at der kan dispenseres fra kravet om en loftshøjde på 2,60 m i eksisterende staldbyggeri ud fra en helhedsvurdering af stalden.

Dansk Køre Forbund foreslår, at bestemmelsen ændres, således at det alene er et krav, at hesten kan stå oprejst i sin fulde højde, idet ombygning af gamle ejendomme, såfremt dette overhovedet kan lade sig gøre, vil medføre, at den arkitektoniske helhed, disse ejendomme udgør, bliver spoleret. Landsøkonomisk vil det efter forbundets opfattelse have den konsekvens, at landejendomme vil falde i pris, og at landsbyerne vil af folkes.

Hestens Værn foreslår, at der for at forebygge skader på heste og brugere, indsættes bestemmelser om bredde på staldgangen, idet det kan være et problem med trafik på staldgangen. Foreningen foreslår et mindstekrav

til staldgangsbredde på 2,5 m gældende fra 2019 eller alternativt mindst 1,5 m x stangmål.

Gruppen for Dyrevelfærd finder forslaget om loftshøjde tilfredsstillende.

Forsøgsdyrenes Værn foreslår, at loftshøjden bør være mindst 3 m, således at det sikres, at hesten kan stå på bagbenene uden at skade sig selv mod loft, lysarmaturer mv.

Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land foreslår bl.a., at bestemmelsen ændres, da foreningen ikke finder det nødvendigt med en lofthøjde på 2,60 m, hvis der alene findes shetlandsponyer i stalden. Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land finder således, at loftshøjden i stalden skal være min. 2,2 m for heste under 120 cm i stangmål, 2,4 m for heste mellem 120 og 150 cm i stangmål og 2,6 m for heste med et stangmål over 150 cm.

Kravet til loftshøjden i stalden er i arbejdsgruppens lovudkast fastsat på baggrund af oplysninger fra Landscentret, Byggeri og Teknik om, at standarden for loftshøjden i ca. 25 år har været 2,40 m, og at den i de senere år er øget til 2,60 m. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag om et krav til loftshøjden på 2,60 m og har herved lagt vægt på hensynet til at fastsætte et ensartet krav til alle opstaldningssteder, som er enkelt at administrere. Justitsministeriet finder således ikke, at loftshøjden bør være lavere end foreslået af arbejdsgruppen, f.eks. baseret på hestens stangmål, da det efter Justitsministeriets og arbejdsgruppens opfattelse har stor betydning for hestens velfærd, at den ikke opstaldes i en stald med for lav loftshøjde. Et krav om, at loftshøjden skal være 2,60 m sikrer efter Justitsministeriets opfattelse i øvrigt, at hesten – uanset race – kan rejse sig på bagbenene uden at skade sig selv ved kontakt med loftet, belysningsarmaturer mv.

Da det foreslåede krav til loftshøjden i stalde kan have konsekvenser, herunder af økonomisk karakter, for en række eksisterende hestehold, foreslås det - i overensstemmelse med arbejdsgruppens forslag - i Justitsministeriets lovforslag, at der knyttes en overgangsordning til bestemmelsen. Bestemmelsen vil således i henhold til lovforslaget først finde anvendelse på hestehold etableret før den 1. juli 2007 fra 1. januar 2020.

For så vidt angår små heste skal det endvidere bemærkes, at lovforslagets § 6, stk. 2, indebærer, at justitsministeren gives bemyndigelse til at fastsætte regler om, at der for stalde, som benyttes til opstaldning af bestemte typer af heste, gælder en lavere loftshøjde end angivet i bestemmelsens stk. 1. Det forudsættes, at bemyndigelsen i givet fald udnyttes i forhold til staldbygninger, der alene benyttes til små heste som f.eks. shetlandsponyer, og hvor de konsekvenser, som et krav om en loftshøjde på 2,60 meter vil indebære med hensyn til ombygning mv., ikke vil stå i rimeligt forhold til den dyrevelfærdsmæssige gevinst for hestene.

Med hensyn til Hestens Værn forslag om, at der fastsættes krav til bredden af staldgangene, er det Justitsministeriets opfattelse, at der ikke ses at være afgørende dyrevelfærdsmæssige hensyn, der taler herfor.

Størrelsen af enkeltbokse (lovforslagets § 7)

Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbund foreslår, at mindstemålet for gulvareal i enkeltbokse i eksisterende byggeri fastsættes til 1,7 x hestens stangmål, hvilket fuldt ud tilgodeser hestens behov. At forlange ombygning af eksisterende stalde og bokse ud over dette mindstemål vil efter foreningernes opfattelse ikke stå i et rimeligt forhold til de udgifter, som den minimale forbedring vil medføre for den enkelte hest. Foreningen oplyser i den forbindelse, at det af foreningen foreslåede mindstekrav endvidere bør gælde for folingsbokse og gruppeopstaldningsbokse. Foreningen finder, at det for nybyggeri kan overvejes at hæve minimumskravet til 1,8 x hestens stangmål.

Gruppen for Dyrevelfærd finder, at boksene bør være større af hensyn til hestenes behov for at kunne bevæge sig. Hesten bør ligeledes kunne lægge sig uden frygt for ikke at kunne komme op igen og uden at komme til at ligge fast.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn foreslår, at gulvarealet pr. hest ved opstaldning i enkeltboks eller ved gruppeopstaldning af op til 3 heste bør være mindst

- 9 m², når hestens stangmål er mellem 1,00 m og 1,40 m
- 12 m², når hestens stangmål er mellem 1,41 m og 1,60 m
- 16 m², når hestens stangmål er mere end 1,60 m.

Foreningen er enig i det foreslåede længdekrav til den korteste side af boksen.

For så vidt angår fastsættelsen af kravene til størrelsen af gulvarealet ved enkeltvis opstaldning i boks bemærker Justitsministeriet, at der ifølge arbejdsgruppen ikke foreligger videnskabeligt anerkendte undersøgelser vedrørende betydningen af boksens størrelse for hestens velfærd. Udgangspunktet for beregningen af boksens størrelse må på denne baggrund være, at hesten skal have et tilstrækkeligt stort areal til rådighed til, at den kan udføre sine normale bevægelsesmønstre uden at komme til skade. Hesten skal således kunne vende sig, lægge sig ned på siden og komme op igen. Arbejdsgruppens forslag bygger på en samlet afvejning af hensynet til at sikre hestene denne bevægelsesfrihed og de økonomiske konsekvenser for visse hestehold, som arealkravet vil kunne have med hensyn til ændringer af den eksisterende indretning af staldene.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering af disse forhold og det foreslåede arealkrav til enkeltbokse, som efter ministeriets opfattelse er velbegrundet i hensynet til hestenes velfærd. Det tilføjes, at kravet efter lovforslaget omfattes af en overgangsordning på 12 år, og at de økonomiske konsekvenser af kravet må vurderes i lyset heraf.

Størrelsen af folingsbokse (lovforslagets § 9)

Landsudvalget for Heste finder, at folingsbokse på mindst 2,5 x hoppens stangmål er unødvendigt store og finder ikke belæg for, at de ekstraordinært store bokse vil give mere hestevelfærd særligt henset til, at hoppe og føl går på marken størstedelen af døgnet. Landsudvalget udtrykker forståelse for, at der ved fastsættelse af krav til størrelsen af folingsbokse tages hensyn til, at hopper og føl efterfølgende opstaldes i boksen og foreslår en forøgelse af gulvarealet i en folingsboks på 25 % i forhold til en boks, hvor følhoppen opstaldes alene.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn foreslår, at gulvarealet i folingsboksen skal være mindst

- 16 m², når hoppens stangmål er mellem 1,00 m og 1,40 m
- 20 m², når hoppens stangmål er mere end 1,40.

Der henvises til bemærkningerne ovenfor vedrørende spørgsmålet om opstaldning enkeltvis i boks. I den forbindelse skal det bemærkes, at Ju-

stitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at folingsbokse skal være større end traditionelle bokse for at varetage hensynet til såvel hoppe, som føl, i forbindelse med folingen. Justitsministeriet finder således, at væsentlige dyrevelfærdsmæssige hensyn taler for, at folingsboksen skal større end almindelige bokse. Justitsministeriet finder dog ikke, at der er grundlag for at stille krav om, at folingsboksen skal være større end foreslået af arbejdsgruppen.

Indretning af rum og udstyr (lovforslagets § 12)

Den Danske Dyrlægeforening foreslår, at der i lovudkastet indsættes krav om, at opbevaring af foder skal ske, således at foder er utilgængeligt for heste, for dermed at undgå risiko for forslugning med efterfølgende sygdom.

Dyrenes Beskyttelse foreslår, at der indsættes en bestemmelse om, at foder skal opbevares i et separat foderrum eller på anden måde opbevares utilgængeligt for hestene.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn og Alle Dyrs Ret foreslår, at ordene ”bedst muligt” i lovudkastets § 13, stk. 1 (lovforslagets § 12, stk. 1) udgår.

Gruppen for Dyrevelfærd finder, at der bør sættes fokus på støj og uro i stalde og oplyser i den forbindelse, at heste har en god hørelse, hvorfor støj og uro kan være en stressfaktor for heste i nogle stalde.

Arbejdsgruppen har i sin rapport anbefalet, at foder ikke lagres i stalden. Arbejdsgruppen har således ikke fundet, at der burde gælde et egentligt lovkrav herom. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens opfattelse.

Såfremt ordene ’bedst muligt’ skulle udgå af lovforslagets § 12, ville det medføre, at rum og udstyr skulle konstrueres, installeres og vedligeholdes på en sådan måde, at hestene i alle tilfælde beskyttes mod tilskadekomst og ikke udsættes for væsentlig ulempe. Efter Justitsministeriets opfattelse er det ikke muligt at sikre sig dette fuldstændigt, og på denne baggrund er Justitsministeriet enig med arbejdsgruppen i, at kravet til rum og udstyr bør være, at hesten beskyttes bedst muligt mod tilskadekomst og væsentlig ulempe.

For så vidt angår støj i stalden foreslås det i lovforslagets § 12, stk. 4, at inventar, herunder låger, mekanisk udstyr mv. skal være konstrueret og installeret med henblik på at opnå et så lavt støjniveau som muligt. Hertil kommer, at det følger af lovforslagets § 15, at justitsministeren gives bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om staldens indretning. Justitsministeren vil med hjemmel i denne bestemmelse således kunne udstede nærmere regler med henblik på at dæmpe støj i stalden, hvis erfaringerne med loven måtte tale derfor.

Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af luftarter (lovforslagets § 13)

Gruppen for Dyrevelfærd finder bestemmelsen om luftcirkulation tilfredsstillende.

Naturligt lys og lyskilder (lovforslagets § 14)

Landsudvalget for Heste finder ikke, at bestemmelsen sikrer hestene tilstrækkeligt lys og finder i øvrigt, at bestemmelsen kan give anledning til misforståelser. Landsudvalget oplyser i den forbindelse, at mange heste opstaldes i dele af staldbygninger, f.eks. i en del af en lade. Det er derfor væsentligt, at krav til belysning er opfyldt i den del af stalden, hvor hestene opholder sig, men ikke så væsentligt, hvordan belysningen i stalden som helhed er etableret. Landsudvalget foreslår, at kravene til lys præciseres og foreslår krav til belysningsstyrke, målt i lux, anvendt som mål for lys på opstaldningsstedet, således at tilstrækkelig lysstyrke kan opnås ved almen belysning (rumbelysning), dagslys eller ved en kombination heraf. Landsudvalget oplyser, at der ved fastsættelse af lyskrav kan hentes inspiration i danske og europæiske krav til opstaldning af øvrige husdyrarter.

Dansk Køre Forbund foreslår, at bestemmelsen ændres, således at det alene er et krav, at vinduesarealet er så stort, at opstaldede heste kan følge døgnrytmen, idet ombygning af gamle ejendomme, såfremt dette overhovedet kan lade sig gøre, vil medføre, at den arkitektoniske helhed, de udgør, bliver spoleret. Landsøkonomisk vil det have den konsekvens, at landejendomme vil falde i pris, og at landsbyerne vil affolkes.

Gruppen for Dyrevelfærd finder bestemmelsen om lysindfald tilfredsstillende.

Dyrenes Beskyttelse finder, at kravet til arealet af vinduer bør finde anvendelse fra 1. januar 2009 og ikke som foreslået 1. januar 2019, og henviser i den forbindelse til, at bestemmelsen kan efterleves ved blot at isætte vinduer i stalden.

Alle Dyrs Ret finder, at bestemmelsen bør træde i kraft samtidig med lovens ikrafttræden eller eventuelt et år senere. Foreningen anfører i den forbindelse, at den lange overgangsperiode er udtryk for, at arbejdsgruppen på dette punkt tager mere hensyn til økonomi end til dyrenes velfærd.

Formålet med bestemmelsen i lovforslagets § 14 er at sikre hesten tilstrækkeligt naturligt lys i stalden til at opfylde dens adfærdsmæssige og fysiologiske behov, således at hesten ikke holdes i hverken konstant mørke eller elektrisk lys. På denne baggrund finder Justitsministeriet ikke, at der bør fastsættes et krav om en bestemt lysstyrke målt i lux, da et sådant krav efter Justitsministeriets opfattelse vil kunne medføre, at der hovedsageligt vil blive installeret elektrisk belysning i stalden. Desuden følger det af den foreslåede bestemmelse, at der ud over det naturlige lys skal være lyskilder, der sikrer, at hesten på ethvert tidspunkt kan tilses nøje.

Naturligt lys er efter Justitsministeriets opfattelse et så væsentligt behov hos hesten, at det ikke er tilstrækkeligt, at vinduesarealet har en sådan størrelse, at hesten - som foreslået af Dansk Køre Forbund - blot kan følge døgnrytmen, og på denne baggrund finder Justitsministeriet, at hestens dyrevelfærdsmæssige behov i denne sammenhæng vejer tungere end de konsekvenser, som er forbundet med at stille krav om, at der skal være tilstrækkeligt naturligt lys til at opfylde hestes adfærdsmæssige og fysiologiske behov, herunder at det samlede areal af vinduer eller lignende svarer til mindst 7 pct. af staldens gulvareal. I den forbindelse bemærkes, at Justitsministeriet af hensyn til de konsekvenser, herunder af økonomisk karakter, som kan være forbundet med et sådant krav, i lovforslaget foreslår, at der knyttes en overgangsordning på 12 år til bestemmelsen.

Foldophold (lovforslagets §§ 16-18)

Dyrenes Beskyttelse udtrykker indledningsvis tilfredshed med kravet om, at folden skal have et areal på mindst 800 m², og at folden maksimalt må anvendes af 20 heste. Foreningen finder dog, at kravet til foldens

størrelse ved nyetablering bør være væsentligt større, svarende til en faktor 5 til 10.

Dyrenes Beskyttelse, Den Danske Dyrlægeforening, Dyrefondet og Hestens Værn finder, at hestens naturlige behov for fri bevægelse ikke kan opfyldes ved motionering af hesten og foreslår derfor, at kravet om, at hestene mindst fem dage om ugen skal motioneres eller gives fri bevægelse på fold i mindst to timer dagligt ændres, således at ”motioneres eller” udgår.

Dyrefondet og Hestens Værn foreslår alternativt, at der indføres et særligt krav om, at rideskoleheste kommer på fold mindst fem dage om ugen og mindst to timer dagligt med artsfæller, idet denne gruppe af heste ellers risikerer, at al bevægelse (motion) bliver under ryttere med meget varierende rideevne og hesteforståelse.

Det Veterinære Sundhedsråd finder, at heste skal motioneres eller gives fri bevægelse på fold i mindst to timer daglig, og at de mindst tre gange om ugen skal gives fri bevægelse på fold i mindst to timer daglig. Desuden finder rådet, at der bør indsættes en overgangsbestemmelse for så vidt angår dette krav.

Rådet for Hovpleje og Hestebeslag giver sin fulde opbakning til forslaget om dagligt foldophold i mindst fem dage om ugen. Rådet bemærker dog, at ridetimer i et ridehus ikke kan erstatte fri motion og beklager i den forbindelse, at rideskoleheste ikke gives en lovtvungen andel i anvendelsen af de lovbefalede tilgængelige arealer.

Hesteinternatet af 1999 anbefaler for så vidt angår foldens størrelse mindst 1 tdr. land pr. hest. Det anbefales endvidere, at alle heste syv dage om ugen skal på fold mindst seks timer om dagen udenfor vinterperioden og udenfor perioder med vinterlignende vejr. Om sommeren ser foreningen gerne, at heste er på fold døgnet rundt. Om vinteren og i perioder med vinterlignende vejr anbefales det, at alle heste er på fold mindst to timer om dagen.

Dyrenes Beskyttelse og Den Danske Dyrlægeforening foreslår, at lovudkastets bestemmelse om indhegning af opholdsarealer til heste ændres, således at det udover kravet om, at opholdsarealer til heste ikke må indhegnes med pigtråd, tillige er et krav, at opholdsarealer ikke må indhegnes med andre materialer, som kan skade hesten.

Det Dyreetiske Råd bemærker, at arealkravet til hestefolde synes relativt beskedent, men set i sammenhæng med kravet om, at heste skal kunne komme på fold mindst fem dage om ugen, finder Rådet imidlertid, at der er tale om et rimeligt kompromis. Rådet udtrykker dog skepsis overfor lovudkastets bestemmelse om, at motion kan erstatte den fri udfoldelse, idet dette efter rådets opfattelse skævvrider velfærden for rideskoleheste, som motioneres mange timer hver dag og således ikke behøver at blive lukket på fold.

Gruppen for Dyrevelfærd udtrykker tilfredshed med bestemmelsen om, at heste skal have mulighed for dagligt ophold på fold i mindst to timer, men finder, at fri bevægelse ikke må kunne erstattes af motion. Gruppen finder endvidere, at mindstekravene til foldens areal er for små og oplyser, at de angivne mål, især på årstider med fugtigt vejr, vil være for små til at forhindre mudrede folde, især når mange heste bruger samme fold. Gruppen finder endvidere, at folden skal være tør og (delvist) græsdækket. Gruppen glæder sig dog over forbudet mod, at opholdsarealer til heste indhegnes med pigtråd, idet gruppen finder, at pigtråd er meget farlig for dyrene. Gruppen er endelig enig i, at både opstaldede heste og heste på fold skal tilses mindst en gang dagligt.

Det Veterinære Sundhedsråd finder, at der bør fastsættes krav til indretning af hestefolde i sommerperioden, hvor heste, som går ude i dagtimerne, bør have mulighed for at søge skygge. Rådet understreger vigtigheden af en sådan bestemmelse, således at hestene ikke udsættes for lidelse og væsentlig ulempe, og at der herved drages omsorg for deres adfærdsmæssige og fysiologiske behov.

Dansk Ride Forbund anfører, at forbundet bl.a. består af en del ældre rideklubber, som ved grundlæggelse lå i landzone, men som i dag er omsluttet af bymæssig bebyggelse. For disse rideklubber vil det ikke være praktisk eller økonomisk muligt at anlægge folde i en rimelig nærhed af klubben/stalden. Et foldkrav, som foreslået af arbejdsgruppen med ikrafttrædelse pr. 1. januar 2007 vil derfor betyde en lukning af de rideklubber, som ikke har mulighed for at tilkøbe jord eller finde andre alternative løsninger. Der er således behov for, at disse klubber får tid til at undersøge mulighederne for en udflytning og for etablering af foldmuligheder i en rimelig afstand fra stalden/klubben samt tid til en eventuel udflytning. Forbundet forslår derfor en overgangsordning. Desuden anbefaler Dansk Ride Forbund, at der bliver taget initiativ til at udarbejde regler for ind-

hegning af folde, som er beliggende i nærheden af motor- og motortrafikveje. Foldene bør være indhegnet med fast indhegning (planker eller tilsvarende) af en vis højde, ligesom den vej, hvorpå hestene trækkes på fold, bør være indhegnet, således at hestene ikke har mulighed for at slippe løs og løbe ud på veje med hurtigtgående trafik.

Dansk Galop og Dansk Transports Centralforbund foreslår, at ikrafttrædelsesdatoen for kravet om adgang til fold mv. fastsættes til 1. januar 2019. For etablering af nyt staldbyggeri eller væsentlige ombygninger opfordres til, at bestemmelsen finder umiddelbar anvendelse.

Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land foreslår et krav om, at folden for alle nyetableringer og udvidelser skal være min. 2500 m² og alle folde skal leve op til dette krav fra den 1. januar 2012.

Foreningen finder, at et minimumskrav på 800 m² er alt for lidt, og henviser i den forbindelse til, at hesten er et flugtdyr, der har brug for at kunne røre sig over en vis afstand. Foreningen er opmærksom på, at bestemmelsen vil kunne give anledning problemer for hestepensioner og rideskoler nær de store byer, men finder, at en overgangsordning på 6 år vil afbøde herfor, og at disse hold af heste, såfremt et tilstrækkeligt areal ikke kan skaffes, må flytte.

Endvidere foreslår foreningen, at der stilles krav om, at hestene motioneres eller gives fri bevægelse på fold tre timer fem dage om ugen, da foreningen ikke finder, at to timer er tilstrækkeligt.

Foreningen for Sunde Hove finder, at der bør indføres et krav om at heste skal på fold og ikke blot om, at de skal motioneres. Generelt bør det tilstræbes, at heste tilbringer mest mulig tid uden for boksen i fri bevægelse. Et krav om tid på fold vil generelt påvirke hestens helbred i positiv retning og vil særligt være af betydning for hovens kvalitet.

Holte Rideklub er forundret over, at der ikke i overgangsbestemmelserne er sikret klubberne bedre muligheder for tidsmæssigt at kunne opfylde kravet om adgang til fold. Af hensyn til de klubber, der drives i byområder, finder Holte Rideklub, at disse klubber enten bør gives dispensation fra kravet om adgang til fold, eller at der bør fastsættes overgangsbestemmelser.

Sportsrideklubben Aalborg finder med henvisning til deres egen praksis for hvordan heste kommer på fold ikke at der bør fastsættes et krav om, at en fold maksimalt må anvendes af 20 heste. Med hensyn til forslaget om udarbejdelse af en plan for, hvornår de enkelte heste kommer på fold, er det klubbens opfattelse, at dette vil være fuldstændig umuligt at administrere. De fleste af klubbens opstaldede heste er privatejede, og da det er typisk ejeren, der rider hesten, er det denne, der sørger for hestens motion og ikke klubben. Endvidere er det klubbens opfattelse, at udarbejdelsen af planerne vil give anledning til administrationsomkostninger på 120.000 kr. årligt for klubben. Det foreslås derfor, at dette krav udgår af lovtæksten, eller alternativt at udarbejdelsen af foldplan skal påhvile den enkelte hests ejer/rytter.

I forbindelse med arbejdsgruppens forslag vedrørende hestens ophold på fold i udkastet til lov om hold af hest, som i det væsentlige svarer til lovforslagets §§ 16 og 17, har arbejdsgruppen anført, at arbejdsgruppens forslag til krav til hestens ophold på fold er udtryk for en samlet afvejning af en lang række hensyn, hvor det primære hensyn har været, at ophold på fold har stor betydning for hestens velfærd. Justitsministeriet kan i den forbindelse tilslutte sig arbejdsgruppens konklusion, hvorefter et krav om, at der for ethvert hestehold skal være adgang til en fold, kombineret med et krav om motionering eller fri bevægelse fem dage om ugen i mindst to timer dagligt formentlig vil medføre, at den ansvarlige for hesteholdet i langt højere grad vil vælge at give hesten fri bevægelse på fold frem for ved motionering.

Arbejdsgruppen har ikke fundet grundlag for at stille et ubetinget krav om, at heste hver dag skal gives fri bevægelse på fold. Det skyldes, at visse grupper af heste, f.eks. konkurrenceheste og hingste, for at undgå skader i perioder ikke bør komme på fold, og at et ubetinget krav om daglig adgang til fold derfor ville forudsætte, at der blev indført en række undtagelser fra dette krav. Dertil kommer, at veterinære hensyn kan tale imod et krav om dagligt ophold på fold. Arbejdsgruppen har derfor foreslået et krav om, at hesten mindst fem dage om ugen skal motioneres eller gives fri bevægelse på fold i mindst to timer dagligt. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag og den begrundelse, som arbejdsgruppen har givet for forslaget.

Det tilføjes, at Justitsministeriet under hensyntagen til de konsekvenser, herunder af økonomisk karakter, som et krav om adgang til fold kan have

for visse hestehold, foreslår, at der knyttes en overgangsordning på 8 år til kravet om adgang til fold.

Der henvises i øvrigt til afsnit 7.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Føl og plage (lovforslagets § 17, stk. 3)

Dyrenes Beskyttelse anfører, at det bør være et krav, at alle heste – og ikke kun føl og plage – skal på fold sammen med artsfæller.

Justitsministeriet har ikke fundet anledning til at foreslå et krav om, at alle heste skal på fold sammen med artsfæller, idet der kan være mindre hestehold, hvor hestene ikke fungerer sammen, og hvor hestene derfor vil kunne risikere at volde skade på hinanden, hvis det var et krav, at hesten skulle på fold sammen med artsfæller. En bestemmelse om, at alle heste, ikke kun føl og plage, skal på fold sammen med artsfæller, vil endvidere være vanskelig at efterleve ved hestehold, der alene består af en hest.

Udegående heste i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr (lovforslagets § 19)

Alle Dyr Ret finder ikke bestemmelsen tilfredsstillende, idet foreningen ønsker en nærmere præcisering af begreberne ”vinterperioden” og ”vinterlignende vejr”. Foreningen bemærker, at der endvidere bør fastsættes bestemmelser for heste på græs i perioden maj til september. Foreningen bemærker endelig, at det tidsrum, der er angivet i bestemmelsen (12 timer) må være kortere, idet det er foreningens erfaring, at nogle heste bryder ud fra deres folde ved mørkets frembrud i efteråret, hvor der ikke er særlig meget græs. Foreningen oplyser i den forbindelse, at det er forbundet med risici at hente heste ind fra fold om aftenen.

Begreberne ”vinterperioden” og ”vinterlignende vejr” er i de specielle bemærkninger til arbejdsgruppens udkast til lov om hold af heste og i lovforslaget defineret i overensstemmelse med Dyreværnsrådets og Det Veterinære Sundhedsråds fælles udtalelser af 14. december 2001 og 17. januar 2005, hvoraf det fremgår, at månederne december, januar og februar altid skal betragtes som vinterperiode. Desuden fremgår det heraf, at det overordentligt hyppigt er vinterlignende vejr i november måned, ligesom der i marts måned meget ofte konstateres vinterlignende vejr.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det tilstrækkeligt, at begreberne er nærmere defineret i bemærkningerne til lovforslaget.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør det tidsmæssige krav i lovforslagets § 19 ikke sættes ned til et mindre antal timer, idet bestemmelsen netop tager sigte på de heste, som er udegående hele døgnet i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr, idet disse heste netop går ude i mere end 12 timer i døgnet. Heste, som går ude en kortere periode i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr, er efter såvel arbejdsgruppens udkast, som efter lovforslaget ikke omfattet af bestemmelsen.

Foder (lovforslagets § 21)

Den Danske Dyrlægeforening og Dyrenes Beskyttelse foreslår, at der i det foreslåede krav om, at hestens foderration skal indeholde tilstrækkeligt strukturfoder, endvidere indsættes et krav om, at foderrationen i øvrigt skal dække hestens fysiologiske næringsbehov.

Dyrenes Beskyttelse foreslår, at definitionen af strukturfoder, som fremgår af bilaget, ændres til ”Frisk modent græs (afgræsning), wrapphø, græshø, frøgræshalm, helsædsensilage eller en kombination af disse fodermidler”, således at halm af kornsorteren ikke kan indgå i rationen af strukturfoder.

Hesteinternatet af 1999 foreslår, at ordlyden af kravet om foder ændres, således at det fremgår, at hestens foderration skal være af forsvarlig kvalitet og skal indeholde tilstrækkeligt med strukturfoder, fuldfoder, vitaminer og mineraler.

Arbejdsgruppen har anført, at mange heste bliver syge eller mistrives som følge af fodring, som skyldes manglende viden om eller fejlagtig fodring samt den korrekte balance mellem strukturfoder og krybbefoder. Desuden er det arbejdsgruppens opfattelse, at der er behov for en indsats med henblik på at påvirke og ændre hesteejernes valg af foder til deres heste, således at foderet i højere grad tilgodeser hestens faktiske behov, og at der efter arbejdsgruppens opfattelse på denne baggrund bør stilles krav om, at hesten skal tildeles tilstrækkeligt strukturfoder.

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens opfattelse og finder således, at en korrekt tildeling af strukturfoder i vidt omfang vil bidrage

til at tilgodese hestens væsentligste fodringsmæssige behov. Justitsministeriet kan desuden tiltræde arbejdsgruppens definition på strukturfoder.

Vand (lovforslagets § 22)

Hesteinternatet af 1999 og **Alle Dyrers Ret** foreslår, at kravet om, at heste skal have adgang til frisk drikkevand på fold og i stald, skal gælde i alle tilfælde, og således at den af arbejdsgruppens foreslåede undtagelse for kortere ophold på fold, udgår.

Alle Dyrers Ret bemærker i den forbindelse, at heste på fold en varm sommerdag ikke må være henvist til at vente på vand i op til fire timer. Foreningen finder ikke, at det er tilstrækkeligt blot at henvise til, at dyreværnslovens § 2 finder anvendelse, såfremt der er udvist manglende omsorg.

Efter Justitsministeriets opfattelse skal det i overensstemmelse med arbejdsgruppens forslag være muligt at sætte hesten på fold i kortere tid uden at skulle sørge for, at hesten har adgang til frisk drikkevand. Justitsministeriet har herved lagt vægt på, at det fortsat bør være muligt at benytte folde, hvor der i dag ikke er adgang til frisk vand, idet det i den forbindelse skal bemærkes, at hesten kan opholde sig på fold uden problemer i op til fire timer.

Tilsyn (lovforslagets § 23)

Den Danske Dyrlægeforening er enig i det foreslåede krav om, at heste skal tilses mindst en gang om dagen, men bemærker med hensyn til det supplerende krav om, at erhvervsmæssige hestehold skal tilses af en dyrlæge mindst en gang årligt, at det kan være vanskeligt at skelne mellem erhvervsmæssigt og ikke-erhvervsmæssigt hold af heste. Foreningen finder, at det vil være mere hensigtsmæssigt, at kravet om dyrlægetilsyn afhænger af hesteholdets størrelse. Det er endvidere foreningens opfattelse, at der i forbindelse med dette og øvrige lignende krav om dyrlægetilsyn bør udarbejdes retningslinier for tilsynets omfang.

Dyrenes Beskyttelse udtrykker tilfredshed med kravet om dagligt tilsyn samt dyrlægetilsyn én gang årligt af erhvervsmæssige hestehold, men understreger i den forbindelse, at det er vigtigt, at der fastsættes konkrete retningslinier for sådanne tilsyn, samt krav for hvilken dyrlæge der skal udføre tilsynene.

Det Dyreetiske Råd understreger, at værdien af tilsynet afhænger af den, der udfører tilsynet, hvorfor den foreslåede bestemmelse bør følges op af en klar politik fra dyrlægernes side om påtale og anmeldelse.

Landbrugsrådet og Dansk Landbrug foreslår, at kravet udgår, idet et krav om tilsyn af heste allerede findes i dyreværnslovens § 3, stk. 3-4. Det bemærkes endvidere, at den praktiserende dyrlæges ansvar er reguleret i dyreværnslovens § 20, og at krav om overholdelse af lovgivningen ikke bør være dyrlægens ansvar, men alene påhvile myndighederne samt den ansvarlige for hesteholdet.

Hesteinternatet af 1999 fremsætter krav om, at hestehold hos hestehandlere skal tilses af en dyrlæge hver 3. måned henset til den store udskiftning af heste.

Gruppen for Dyrevelfærd er enig i, at erhvervsmæssige hestehold bør tilses af en læge mindst en gang årligt. Foreningen finder det imidlertid problematisk, såfremt det årlige tilsyn gennemføres af hesteejers/hestepasserens privatpraktiserende dyrlæge, idet der er risiko for, at nogle dyrlæger vil være tilbageholdende med at tilrettevise/anmelde deres kunder og dermed miste indtægt. Foreningen er særlige bekymret for tilsyn med ridelejre og hestehandlere.

Kredsen af dyrevenner på Tåsinge/Langeland finder, at også hobbyheste bør tilses en gang årligt af en dyrlæge og oplyser i den forbindelse, at udgiften til et årligt dyrlægebesøg er minimal i forhold til den samlede årlige udgift ved at holde hest.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det tilstrækkeligt, at det i de specielle bemærkninger til forslaget til lov om hold af heste er defineret, at der ved erhvervsmæssige hestehold forstås eksempelvis stutterier hingstestationer, træningsstalde, dyreparker, hestehandlere, hesteinternater, ride-skoler, hestepensioner, hesteudlejning, hestevognskørsel (studenterkørsel, kapervogne mv.), heste i zoologiske haver mv. Desuden følger det af bestemmelsen i § 23 lovforslaget, at dyrlægen i forbindelse med tilsynet skal vurdere, om reglerne i loven er overholdt for det pågældende hestehold. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke behov for at stille et tilsvarende krav om årligt dyrlægetilsyn til ikke-erhvervsmæssige hestehold, idet den ansvarlige for hesteholdet efter den foreslåede bestemmelses stk. 1, skal tilse hesten en gang om dagen og i den forbindelse skal

tilkalde en dyrlæge, såfremt der konkret er behov herfor, jf. lovforslagets § 24.

Landbrugsrådet og Dansk Landbrug har foreslået, at bestemmelsen udgår under henvisning til, at et tilsvarende krav allerede findes i dyreværnsloven, som ligeledes finder anvendelse for heste. Justitsministeriet finder det - i overensstemmelse med arbejdsgruppens forslag – rigtigst for at sikre den fornødne klarhed, at et krav om tilsyn følger af loven om hold af heste, som indeholder en samlet regulering af de forhold, som har særlig betydning for hold af heste.

I den forbindelse bemærkes desuden, at Justitsministeriet er enig i, at forpligtelsen til at overholde reglerne i lov om hold af heste påhviler den ansvarlige for hesteholdet. Dertil kommer, at dyrlægen i medfør af dyreværnslovens § 20 er forpligtet til at foretage anmeldelse til politiet, såfremt vedkommende bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt.

Oplæring mv. af hesten (lovforslagets § 25)

Det Dyreetiske Råd anfører, at det kan være forbundet med store vanskeligheder at kontrollere, om bestemmelsen om tilpasning, oplæring, træning og brug af hest til dennes alder og fysiske og psykiske kapacitet er overholdt, og foreslår derfor, at bestemmelsen erstattes af en anbefaling.

Dyrenes Beskyttelse foreslår, at det i bestemmelsen tilføjes, at drægtige hopper og følhopper kun kan starte i konkurrencer, hvis følgende regler overholdes:

- Konkurrencer på let niveau: 4 måneder før og 4 måneder efter foling
- Konkurrencer på middel niveau: 5 måneder før og 5 måneder efter foling
- Konkurrencer på højere niveau (herunder væddeløb): 6 måneder før og 6 måneder efter foling.

Hestens Værn foreslår enslydende bestemmelse, dog nævner denne forning kun drægtige hopper i forbindelse med forslaget.

Rådet for Hovpleje og Hestebeslag udtrykker tilfredshed med lovudkastets krav om opdragelse af føl og plage, idet dårlig opdragelse efter rå-

dets opfattelse er en af de største forhindringer for ordentlig og korrekt hovpleje og er med til at gøre beslagsmedefaget risikabelt.

Hesteinternatet af 1999 tilråder såvel en minimumsalder og en maksimumsalder for, hvornår en hest må bruges i kommerciel henseende.

Det Veterinære Sundhedsråd finder, at der i lovudkastet bør indsættes en bestemmelse om forbud imod ridning på højdrægtige hopper.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det vigtigt, at der i en kommende lov om hold af heste indgår et krav om, at oplæring, træning og brug af heste skal være tilpasset hestes alder, deres fysiske og psykiske kapacitet, så heste beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. I den forbindelse bemærkes, at det ikke er muligt at præcisere nærmere, hvornår træningen mv. kan påbegyndes, idet dette netop afhænger af den enkelte hest.

Justitsministeriet finder ikke, at der bør fastsættes regler om, hvornår folende hopper og følhopper kan deltage i konkurrencer i forbindelse med folingen samt om forbud mod ridning på drægtige hopper. Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at ridning på drægtige hopper i givet fald vil kunne udgøre en overtrædelse af dyreværnslovens §§ 1 og 2, hvorefter dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, samt at enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt.

Hjælpemidler og tvangsmidler (lovforslagets § 26)

Gruppen for Dyrevelfærd foreslår, at der fastsættes regler for brug af hjælpemidler og tvangsmidler, idet foreningen gør opmærksom på den udbredte misbrug af glidetøjler og indspændinger af forskellig art, som kan forårsage alvorlige og invaliderende sygdomstilstande i mund, hals, ryg og ben. Foreningen ønsker således et forbud imod tvangsmidler, herunder glidetøjler og lignende indspændinger, hårde bid og tungebånd.

Den Danske Dyrlægeforening finder, at der i lovudkastet bør fastsættes grænser for, hvilke indgreb, der kan udføres af ejeren selv eller andre lægmænd, således at det sikres, at heste ikke ved indgreb foretaget af lægmænd udsættes for smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Det bemærkes, at der ved § 26 lovforslaget er foreslået regler for brug af hjælpe- og tvangsmidler. Justitsministeriet kan i den forbindelse tilslutte sig arbejdsgruppens opfattelse af, at udstyr, der benyttes som hjælpemiddel på hesten, fortsat bør kunne anvendes, ligesom udstyret skal være tilpasset den enkelte hest og ikke må påføre hesten skader. Anvendes udstyret derimod som tvangsmiddel, er Justitsministeriet enig i, at udstyret ikke kan anvendes.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke i øvrigt behov for at fastsætte regler om, at der ikke må foretages indgreb på hesten, som udsætter den for smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, idet dette i givet fald vil kunne udgøre en overtrædelse af dyreværnslovens § 1.

Medicinering og behandling (lovforslagets § 27)

Gruppen for Dyrevelfærd finder bestemmelsen meget tilfredsstillende og henstiller, at bestemmelsen håndhæves.

Beskæring og anlæggelse af beslag (lovforslagets § 28)

Den Danske Dyrlegeforening, Dyrenes Beskyttelse, Hestens Værn og Forsøgsdyrenes Værn finder ikke, at det er forsvarligt, at hesteejere uden faglig uddannelse selv kan foretage beskæring og anlæggelse af beslag på en hest.

Hesteinternatet af 1999 finder, at uddannelseskravet tillige bør finde anvendelse i forbindelse med beskæring eller anlæggelse af beslag på egen hest.

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at uddannelsens faglige niveau vedrørende både beskæring og beslag bør svare til, hvad der i dag kræves af beslagsmede. Foreningen finder dog, at det kan være fornuftigt at differentiere mellem krav, der stilles til personer, der udelukkende ønsker at beskære heste, og krav til personer, der både ønsker at beskære, anlægge beslag og selv fremstille sko. Foreningen foreslår endelig, at overvejes at indføre en registreret hovplejeruddannelse, idet en sådan vil være med til at sikre, at der kan tilvejebringes et tilstrækkeligt antal kvalificerede personer med henblik på overholdelse af lovudkastets krav. Foreningen oplyser i den forbindelse, at hovedparten af Danmarks 175.000 heste har

behov for at blive beskåret minimum hver 6. uge, hvilket der ikke i dag er tilstrækkeligt med uddannede personer til at udføre.

Hestens Værn anbefaler, at Rådet for Hovpleje og Hestebeslag inddrages i et meget nært samarbejde med de ministerier, som skal afgøre, hvilke faglige uddannelser der kan anses for relevante i forbindelse med beskæring og anlæggelse af beslag på en hest.

Den Danske Dyrlægeforening foreslår, at der indsættes en bestemmelse om, at egentlig tandbehandling af heste kun må foretages af dyrlæger. Foreningen henviser i den forbindelse til, at Det Veterinære Sundhedsråd har udtalt, at indgreb på tænder under tandkødsniveau samt behandling af heste, der viser symptomer fra mundhulen eller fra regioner nær mundhulen, kun må udføres af dyrlæger.

Sammenslutningen af Danske Beslagsmede er enig i, at beskæring af heste samt anlæggelse af beslag bør ske efter behov og bør foretages af personer med et vist mål af uddannelse både teoretisk og praktisk.

Det Veterinære Sundhedsråd er ligeledes enig i, at beskæring eller anlæggelse af beslag på hestens hove udelukkende bør foretages af personer, der er fagligt uddannet hertil.

Det Dyreetiske Råd udtrykker stor tilfredshed med uddannelseskravet og understreger, at uddannelseskravet bør defineres nøje, og at det bør sikres, at der inden for overgangsperioden kan uddannes et tilstrækkeligt antal personer.

Rådet for Hovpleje og Hestebeslag finder, at forslaget er en af de største velfærdsmæssige forbedringer for hesteholdet. Rådet finder imidlertid, at der bør indsættes en mere konkret beskrivelse af de kompetencer og færdigheder en ”relevant uddannet” person skal erhverve, før der er tale om ”relevant uddannelse” i lovens forstand. Rådet tilbyder sin assistance i forbindelse med udarbejdelse af en eventuel beskrivelse af de uddannelser, der giver kompetence til beskæring og beslag af anden mands hest. Rådet finder, at lovudkastets bemærkninger om, at beskæring og anlæggelse af beslag skal ske efter behov, i højere grad bør afspejle realiteterne fra praksis, hvor nogle heste beskæres for meget, andre for lidt; nogle heste beslås unødvendigt, andre får nedslidt deres hove eller går med ubehandlede hovlidelser, fordi der ikke anlægges det nødvendige beslag.

Rådet understreger i relation til begrebet ”anden mands hest”, at ejerforholdet er underordnet for en hest, der beskæres eller beslås forkert. Rådet har dog med tilfredshed noteret sig, at det alene er ejerforholdet i juridisk forstand, som er afgørende for definitionen af ”anden mands hest”.

Rådet opfordrer endelig til, at hestens hovpleje bliver en vigtig del af tilsynet med hesteholdet, ligesom Rådet finder, at det bør understreges, at kun dyrlæger har anmeldelsespligt i sådanne sager.

Desuden finder Rådet for Hovpleje og Hestebeslag, at det vil være nødvendigt at indføre en overgangsordning, idet det skønnes, at der vil mangle ca. 80 uddannede beslagsmede, for at behovet kan dækkes. Det er rådets opfattelse, at der over en to-årig periode kan uddannes/kompetenceafklares ca. 60-70 beslagsmede.

Gruppen for Dyrevelfærd henleder opmærksomheden på, at der er mangel på uddannede beslagsmede. Gruppen finder, at problemet kan løses ved, at de relevante organisationer udbyder kompetencekurser til ufaglærte smede og foreslår endvidere, at det overvejes at anerkende smedeuddannelser gennemført i udlandet.

DS Håndværk og Industri og DS Beslagsmede finder, at det ikke vil understøtte dyrevelfærden, såfremt ejeren af en hest kan beskære denne uden at være uddannet hertil. For så vidt angår kravet om uddannelse, finder DS Håndværk og Industri og DS Beslagsmede endvidere, at hvad der forstås ved en ”relevant uddannelse” bør fremgå tydeligere af loven, hvorfor det foreslås, at det af bestemmelsen skal fremgå, at ”beskæring eller anlæggelse af beslag på heste kun må foretages af personer, som besidder den til enhver tid gældende uddannelse som beslagsmed, jf. uddannelsesbekendtgørelse nr. 1240 af 10/12 2004”. Endelig foreslås det, at der fastsættes en passende overgangsordning, således at det fornødne antal beslagsmede kan uddannes. Det skønnes, at der mangler ca. 150 beslagsmede for at dække behovet for disse.

Foreningen for Sunde Hove mener, at der i dag er for få beslagsmede, til at varetage beskæring/skoning af de 175.000 heste, der befinder sig i Danmark, og anslår, at der som minimum vil være brug for 585 smede/hovplejere. Foreningen foreslår derfor, at der indføres en overgangsordning med henblik på, at det fornødne antal personer kan lade sig uddanne til smede/hovplejere eller blot bestå eksamenen hertil uden at gennemgå et uddannelsesforløb. Foreningen har i den forbindelse udar-

bejdet et forslag til en særlig hovplejeuddannelse, som er vedlagt høringsvaret. Formålet med denne uddannelse er, at det skal være muligt alene at uddanne sig til at beskære hove og ikke til at udføre beslagarbejdet. Uddannelsen vil således være af kortere varighed end uddannelsen til beslagsmed.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der en række forhold, der bør afklares, før der indføres et krav om, at beskæring og anlæggelse af beslag kun må foretages af personer, der har den relevante faglige uddannelse hertil. Der er således en række spørgsmål, herunder af uddannelsesmæssig karakter, som skal afklares med de relevante myndigheder og organisationer, før der kan opstilles et sådant krav til personer, der beskærer og anlægger beslag på heste. Desuden bør det sikres, at der er uddannet det tilstrækkelige antal beslagsmede til at varetage opgaven. På denne baggrund foreslår Justitsministeriet en bestemmelse om, at beskæring og anlæggelse af beslag på heste skal ske efter behov, samt at justitsministeren kan fastsætte regler om, at beskæring eller anlæggelse af beslag kun må foretages af personer, der har den relevante faglige uddannelse hertil, ligesom justitsministeren kan fastsætte krav til uddannelsen.

Mærkning af heste (lovforslagets § 29)

Den Danske Dyrlægeforening og **Hestens Værn** foreslår, at der indføres et forbud imod brændemærkning, frysemærkning og tatovering af heste, idet sådanne mærkningsformer efter foreningens opfattelse ikke er etisk acceptable og i øvrigt ofte ikke kan anvendes på grund af ulæselighed.

Hestens Værn foreslår, at mærkning defineres nærmere og ser gerne, at mærkning ændres til chipmærkning, idet chipmærkning giver en entydig identifikation og er forbundet med meget lidt og meget kortvarigt ubehag for hesten.

Det Dyreetiske Råd foreslår, at der indføres tvungen mærkningsordning for alle heste i Danmark, således at det f.eks. bliver muligt at registrere større hestehold.

Dyrenes Beskyttelse foreslår, at der i lovforslaget indsættes et krav om, at alle heste skal chipmærkes, idet det er en entydig identifikationsmetode, der er skånsom overfor hesten. Endvidere bør det være et krav, at alle heste registreres i et centralt register på lige fod med hunde og øvrige

husdyr. Endelig foreslår foreningen, at der indføres et forbud imod brændemærkning, frysemærkning og tatovering af heste, idet disse mærkningsmetoder er til væsentlig ulempe for hestene. Det bør efter foreningens opfattelse umiddelbart fra lovens ikrafttræden forbydes at brændemærke f.eks. avlshopper på halsen, idet denne mærkning kun har reklamевærdi.

Det Veterinære Sundhedsråd finder, at brændemærkning af heste, som den foretages i dag, er forbundet med smerte, lidelse, varigt mén og væsentlig ulempe, hvorfor heste, som ønskes mærket ved brænding, forinden bør smertelindres og efterfølgende smertebehandles. Alternativt foreslår rådet, at brænding forbydes, idet der findes hensigtsmæssige alternativer til brænding.

Dyrefondet finder, at mærkning bør defineres og ændres til chipmærkning, idet chipmærkning giver en entydig identifikation, og er uden risici for hesten. Chipmærkning er i øvrigt forbundet med meget lidt og meget kortvarigt ubehag for heste. Dyrefondet anser det ikke for dyreetisk forsvarligt at anvende brændemærkning, frysemærkning og tatovering.

Gruppen for Dyrevelfærd er enig i, at mærkning af heste bør foretages af uddannede personer.

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn bemærker, at Europarådets retningslinier for hold af heste, som skal bruges til forsøg, anbefaler mærkning med transponder og fraråder brug af tatoveringer og øremærker.

I overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefaling finder Justitsministeriet ikke, at der på nuværende tidspunkt er grundlag for at fastsætte nærmere regler om, på hvilken måde heste skal mærkes. Justitsministeriet foreslår derfor i lovforslaget en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte regler om, at mærkning af heste skal foretages af personer, som er uddannet hertil, samt krav til uddannelsen. Herved sikres, at det gøres tilstrækkeligt klart, hvilken uddannelse de pågældende personer, som foretager mærkning af heste, skal have. I den forbindelse bemærkes desuden, at Justitsministeriet har tillagt det betydning, at Kommissionen efter arbejdsgruppens afgivelse af sin rapport har fremsendt et forslag til en kommissionsforordning om gennemførelse af Rådets direktiv 90/426/EØF og 90/427/EØF vedrørende en metode til identifikation af hovdyr, som har til formål at sikre en ensartet identifikation af dyr af he-

steslægten inden for EU. Forordningsforslaget, der hører under Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes område, er fortsat under forhandling. Fastsættelsen af de nærmere danske regler om mærkning af heste bør derfor efter Justitsministeriets opfattelse afvente vedtagelsen af de forventede fællesskabsregler på området, jf. herved afsnit 13.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget..

Uddannelse af personer, som er ansvarlige for professionelle hestehold (lovforslagets § 30)

Den Danske Dyrlægeforening bemærker, at begrebet ”professionelle hestehold” ikke er defineret i lovudkastet, hvorfor foreningen foreslår en præcisering som indebærer at lovens alders- og uddannelseskra­v omfatter personer, som er ansvarlige for hestehold på seks heste og derover.

Dyrenes Beskyttelse finder, at begrebet ”professionelle hestehold” bør defineres, eventuelt også set i relation til antallet af heste på stedet.

Fagligt Fælles Forbund 3F bemærker, at der ikke findes en statsanerkendt uddannelse som staldmester. Forbundet indstiller, at det overvejes at etablere et AMU-kursus i dyrevelfærd for heste, således at personer, som til dagligt passer heste, får den fornødne baggrund herfor.

Det Dyreetiske Råd bifalder bestemmelsens indhold, men understreger samtidig, at begrebet ”relevant faglig uddannelse” bør defineres nøjere.

Landbrugsrådet og Dansk Landbrug finder, at det i bemærkningerne til denne bestemmelse bør præciseres, at praktiske færdigheder opnået gennem minimum fire års praktisk arbejde med hestehold sidestilles med godkendte, fagligt relevante uddannelser. Dette vil således svare til landbrugslovens erhvervsregler, hvor der ligeledes er fastsat undtagelser fra uddannelseskra­vet.

Gruppen for Dyrevelfærd er enig i bestemmelsens indhold og understreger, at bestemmelsen også bør gælde for ridelejre og andre hesteudlejninger. Det er dog foreningens opfattelse, at der på en række af de eksisterende uddannelser, herunder træner- og beridderuddannelsen, mangler en grundig og uafhængig undervisning i de pågældende emner. På denne baggrund foreslår foreningen, at træner- og beridderuddannelsen underkastes grundlæggende og gennemgribende forandringer med henblik på at forhindre uhensigtsmæssig behandling, håndtering, ridning og

træning af heste. Det er ligeledes foreningens opfattelse, at uddannelserne bør indeholde solid viden om og forståelse for hestes adfærd, psyke og sind, ligesom uddannelserne bør tilføres viden om rideteknik og træningsmetoder.

Den Danske Dyr lægeforening, Dyrenes Beskyttelse og Hestens Værn finder, at kravet vedrørende uddannelse bør gælde fra 1. januar 2012 og henviser i den forbindelse til, at det henset til de eksisterende uddannelser og kurser vil være muligt at sikre, at kravet kan opfyldes pr. 1. januar 2012.

Dansk Center for Jordbrugsuddannelse oplyser, at centret udbyder profilområdet ”Landbrug med speciale i heste”, som centret finder vil være relevant som grundlag for professionel erhvervsudøvelse.

Justitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at et krav om, at ansvarlige for professionelle hestehold skal besidde en relevant uddannelse, vil kunne have stor betydning for den generelle forbedring af velfærden for heste. Justitsministeriet kan på denne baggrund tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering af, at alle, der arbejder professionelt med heste, bør have en uddannelse, som sikrer, at de har tilstrækkelig indsigt i hestens adfærd, sygdomme og ernæringsbehov.

Justitsministeriet finder det imidlertid rigtigst, at der – forinden der fastsættes et krav om, at personer, som er ansvarlige for professionelle hestehold, skal være over 18 år og besidde en relevant faglig uddannelse hertil – administrativt fastsættes nærmere regler om, hvilke uddannelser der kan godkendes i forbindelse med professionelle hestehold. Dette indebærer, at der er en række uddannelsesmæssige spørgsmål, som skal afklares med de relevante myndigheder og organisationer, herunder Undervisningsministeriet, forinden der kan stilles uddannelsesmæssige krav til personer, der er ansvarlige for professionelle heste. På denne baggrund foreslås der indsat en bestemmelse om, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at den, som er ansvarlig for et professionelt hestehold, skal være over 18 år og besidde en relevant faglig uddannelse hertil, samt fastsætte krav til uddannelsen.

De økonomiske konsekvenser forbundet med lovforslaget

Dansk Ride Forbund har den 13. september 2006 fremsendt et supplerende høringssvar til Justitsministeriet med resultaterne af en spørgeske-

maundersøgelse, som forbundet har iværksat blandt sine medlemmer med henblik på at undersøge de økonomiske konsekvenser, som vedtagelsen af arbejdsgruppens lovudkast måtte medføre for forbundets medlemmer.

Dansk Ride Forbund oplyser, at spørgeskemaet er udsendt til forbundets 468 klubber, hvoraf de 212 klubber har besvaret spørgeskemaet. Undersøgelsen viser, at klubberne har 1533 spiltove svarende til 3407 spiltove i Dansk Ride Forbunds klubber på landsplan. Klubberne agter at ombygge spiltovene til 1369 nye bokse, svarende til en reduktion i opstaldningskapaciteten på 1544. Dansk Ride Forbund har anslået, at det vil kaste ca. 13.000 kr. at ombygge et spiltov til en boks, hvilket indebærer at klubberne skal foretage en investering på 17,8 mio. kr.

Desuden har 9 pct. af klubberne oplyst, at de har planer om at opføre nye staldbygninger. Dette svarer til 44 nye staldbyggerier, som anslås at koste ca. 2 mio. kr., svarende til i alt 88 mio. kr.

Endvidere anfører forbundet, at reduktionen i opstaldningskapaciteten på 1544 forventes at give klubberne et årligt driftstab på 7,7 mio. kr., idet en opstaldning vurderes at give en nettoindtjening på ca. 5.000 kr.

58 pct. af forbundets klubber kan ikke opfylde lovudkastets arealkrav. Det vurderes, at arealkravene vil indebære, at ca. 8.200 bokse skal ombygges, samt at udgiften hertil anslås at være 6.000 kr. Samtidig anslås det øgede arealkrav at indebære en reduktion i opstaldningskapaciteten på 1.209 bokse, dvs. en mistet nettoindtjening på 5.000 kr. pr. boks, svarende til et årligt driftstab på 6,0 mio. kr.

Desuden fremgår det af spørgeskemaundersøgelsen, at 50 pct. af klubberne ikke kan leve op til lovudkastets krav til loftshøjden. 72 af klubberne kan etablere loftshøjden, mens 164 klubber må nedlægge staldene og enten lide et driftstab eller bygge nye stalde. Forbundet anfører, at en mindre investering pr. klub på kr. 100.000 løber på landsplan op i ca. 16 mio. kr.

For så vidt angår kravet om ventilation vurderer Dansk Ride Forbund, at der vil kunne etableres den fornødne ventilation i hovedparten af de eksisterende staldbygninger, og at dette vil kunne ske til overkommelige priser.

I relation til kravet om naturligt lysindfald oplyser 39 pct. af forbundets klubber, at de ikke kan leve op til kravet, og 60 af disse klubber anfører, at de ikke har mulighed for at etablere det ønskede lysindfald. Dansk Ride Forbund bemærker i den forbindelse, at tallet virker højt, idet naturligt lysindfald vil kunne etableres med ovenlysvinduer, og at det alene må forventes, at det er rideklubber i fredede bygninger, hvor der ikke kan etableres naturligt lysindfald.

Endelig har 12 klubber – svarende til 27 klubber på landsplan - oplyst, at de ikke har det krævede foldareal. 5 af klubberne har oplyst, at de har mulighed for at skaffe sig adgang til de nødvendige foldarealer, svarende til 11 klubber på landsplan.

Samlet konkluderer Dansk Ride Forbund, at forbundets klubber på landsplan skal investere ca. 123,6 mio. kr. på ombygninger i forbindelse med kravene til boksstørrelser og 16 mio. kr. på ombygninger i forbindelse med etablering af den rette loftshøjde, og at lovudkastet vil indebære et driftstab pr. år på 13,7 mio. kr.

Dyrenes Beskyttelse har ved brev af 8. november 2006 afgivet kommentarer til Dansk Ride Forbunds undersøgelse af de økonomiske konsekvenser af lovudkastet for forbundets klubber. Dyrenes Beskyttelse konkludere efter en gennemgang af Dansk Ride Forbunds rapport, at de konklusioner Dansk Ride Forbunds drager er udokumenterede og at rapporten er behæftet med så mange fejl, at de angivne beregninger ikke umiddelbart kan bruges.

Holte Rideklub er af den opfattelse, at det for at sikre den fortsatte udbredelse af ridesporten og for at sikre muligheden for, at alle kan stifte bekendtskab med sporten, er påkrævet, at rideklubberne økonomiske hjælpes med henblik på de investeringer, der er nødvendige for at de kan opfylde de foreslåede krav til hestehold. Holte Rideklub opfordrer derfor til, at man i forbindelse med lovens vedtagelse er opmærksom på dette problem, således at dette om muligt kan løses ved særbevillinger specifikt til dette formål.

Justitsministeriet har noteret sig Dansk Ride Forbunds vurdering af de økonomiske konsekvenser forbundet med arbejdsgruppens lovudkast. Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at oplysningerne er indgået i Justitsministeriets overvejelser vedrørende udformningen af overgangs-

ordninger for nogle af de krav til hestehold, som følger af lovforslaget. Det er i den forbindelse Justitsministeriets vurdering, at overgangsordningerne i tilstrækkelig grad afbøder de økonomiske konsekvenser, som lovforslaget vil have for visse hestehold, herunder for rideklubberne under Dansk Ride Forbund. Der henvises herved navnlig til afsnit 4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.